

AGENDA 2010

- om möjliga värderingsskiftande reformer

Niclas Holmberg

2009-03-23

MUNKHAMMAR ADVISORY
Ideas and initiatives for progress and prosperity

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord.....	4
Inledning.....	5
Reformerna.....	7
Avslutning.....	16
Källor.....	17

FÖRORD

Hur kan förslag om sänkt skatt vara en valvinnare i ett land men inte i ett annat? Ibland har det sagts om Sverige att det är ett av få länder där man snarare vinner om man föreslår högre skatter.

Vänstern i Sverige har ofta velat förklara det med att svenskarna helt enkelt vill ha hög skatt och att det offentliga tar hand om det mesta. Men kanske är det de redan höga skatterna genererar just sådana preferenser?

Ju högre skatterna är, desto större del av livet står det offentliga för. Då blir resonemanget lätt att sänkt skatt leder till att man blir av med stora delar av det man redan har, medan höjd skatt (helt på de rika) ger mer, till exempel i form av välfärdstjänster.

I ett land med låga skatter tar människor själva hand om en större del av livet, och det är uppenbart att det fungerar. Än lägre skatter ger ytterligare möjligheter att lägga mer pengar på det man vill ha.

Systemen påverkar människors beteende och värderingar. Denna insikt har ofta varit en central del i det politiska reformarbetet. Minns Gunnar Strängs ord om hur man i tysthet ska socialisera Sverige.

På motsvarande sätt kan en politik för mer egenmakt till människor leda till önskemål om ytterligare egenmakt. Där friheten en gång släpps in brukar den vara svår att bli av med. Nu vill ingen ha tillbaka telemonopol och liknande.

Att få medborgarnas stöd för politikens inriktning är central för varje regering. En omgång reformer ska gärna underlätta ytterligare en våg, genom att medborgarna vill ha mer. Det är därför ett centralt perspektiv i urvalet av möjliga reformer för nästa mandatperiod.

Niclas Holmberg, student i företagsekonomi, egenföretagare inom kommunikation och chefredaktör för Moderata Ungdomsförbundets tidning Blått, föreslår i denna rapport ett antal spännande värderingsskiftande reformer. Han nås på niclas.holmberg@moderat.se.

Johnny Munkhammar
VD Munkhammar Advisory

INLEDNING

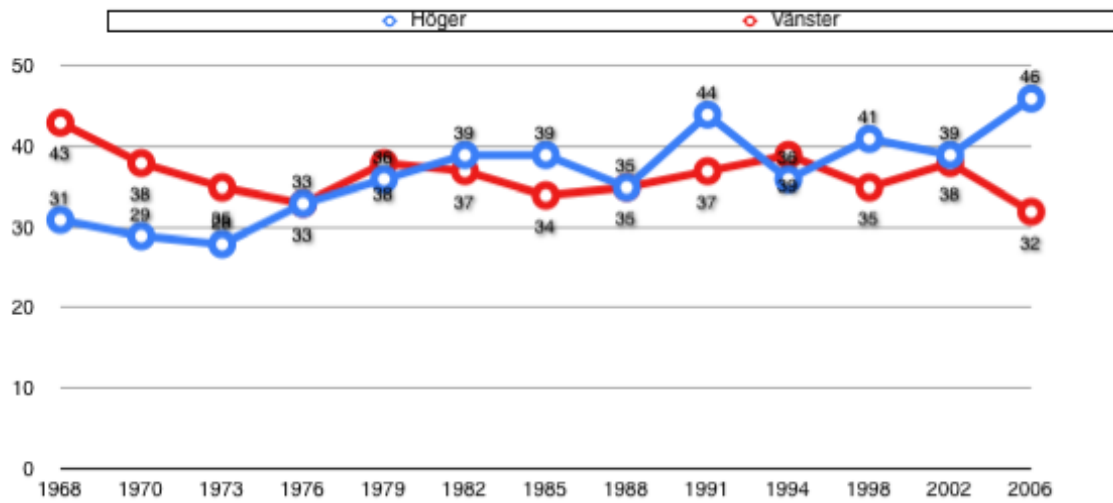
Människors normer, värderingar och beteenden påverkas av en rad faktorer. En av dessa är samhällets olika institutioner, lagar och system. Inte minst har ekonomipristagaren Douglass North bidragit till teori om både de formella och de informella institutionernas roll. I samhällen med hög skatt på arbete är den svarta sektorn och det obetalda hemarbetet större. I kommuner med många som lever på bidrag är det fler som röstar på partier som vill fortsätta betala ut omfattade bidrag. Företagare har generellt en syn på staten som börda snarare än hjälp, varför företagare bär på mer liberala värderingar.

Socialdemokraterna hade makten i Sverige oavbrutet 1932-1976. Självklart har deras maktinnehav påverkat det svenska samhället, dess institutioner och dess medborgare. Gunnar Sträng yttrade till och med en gång att "Steg för steg ska detta samhälle socialiseras, men man ska inte basunera ut det på gator och torg där det så lätt kan missförstås". Politik för att alla ska gå i samma kommunala skola har motiverats med att det skapar större jämlikhet. Likaså en politik för att alla ska ingå i samma pensionssystem. Tanken var att permanenta maktinnehavet just genom att långsiktigt skapa en lagstiftning som gynnade den egna maktproduktionen.

Men det Sverige som humoristiskt porträtteras i "Fyra nötkrème och en moviebox" finns inte längre. De senaste 25 åren har Sverige förändrats från det som successivt infördes från 1932 och framåt. Sverige har liberaliserat – av både röda och blåa regeringar. Svenskarnas värderingar och beteenden har också ändrats som en följd. Många var dem som opponerade mot reformer då, men som i efterhand accepterat dessa. Säg den som vill ha Televerket åter idag?

Ekonomisk-politiska reformer bör ha ekonomisk-politiska resultat som huvudmål. Men det ska inte ignoreras att det i reformerna också finns långsiktiga effekter. Lagar kommunicerar och skapar referensramar och påverkar på så vis det svenska samhället i bredast tänkbara mening. En politik för socialisering gjorde svenskarna mer benägna att alltid lita till staten och politiken. Men en politik för liberalisering har skapat större mångfald och globalisering. Den har skapat stöd för valfrihet och andra liberala idéer. På det viset kan reformer leda till en opinion som underlättar vidare reformer.

Denna rapport handlar om vilka områden som är viktiga att fokusera på, för en fortsatt frihetlig framtidsagenda från just detta perspektiv. Reformerna är tänkta att kunna genomföras efter en valvinst 2010.

Resultaten bygger på hur samtliga svarspersoner placerar sig på en elvgradig vänster–högerskala, där 0 står för långt till vänster och 10 långt till höger. I figuren har värdena 0 – 4 benämnts som vänster, 5 varken/eller och 6 – 10 höger. (SCB 2008)

REFORMERNA

I. Gör det jobbigare att betala skatt

“Beskattningens konst är att plocka gåsen på så mycket fjäder som möjligt med minsta möjliga kackel.” Det var den franske finansministern Jean-Baptiste Colbert som avslöjade hemligheten. Under 1600-talet lyckades han öka Ludvig XIV:s skatteintäkter från 25 till 80 procent. Likheter med Sverige är slående. Det har rimligen funnits ett systematiskt intresse hos ledande socialdemokrater att dölja skatternas storlek. Det finns ett påtagligt incitament för den som gillar höga skatter att se till så det inte framgår hur höga skatterna egentligen är.

Alliansregeringens jobbskatteavdrag är en minst sagt omfattande reform. En sjuksköterska i Surahammar med en månadsinkomst på 20 000 kronor har fått 1 200 kronor mer i månaden att ha kul för. Inkomstskatteuttaget har minskat med närmare 75 miljarder. Bortsett från jobbeffekten vill säga. Om vi räknar in jobbeffekten har skatteuttaget ökat. Det kan jämföras med andra väldiskuterade reformer som avdraget för hushållsnära tjänster, omkring tre miljarder, och avskaffandet av förmögenhetsskatten, omkring fem. Problemet är bara att folk inte vet om att de fått något jobbskatteavdrag. Enligt en opinionsmätning från Sifo har två av tre inte märkt av att de fått någon inkomstskattesänkning. Man kan till och med läsa lönespecifikationer upp och ner, utan att hitta något jobbskatteavdrag. Det är först på den förtryckta deklaraionsblanketten det slutligen går att utläsa kryptiska och väl undangömda “skattereduktion för arbetsinkomster”. De sänkta bidragen och avdragen har däremot blivit mer synliga. De är mer specifika. Kanske är det därför som hela 45 procent av väljarna upplever att de missgynnas av regeringens politik, enligt en undersökning som Synovate gjort åt tidningen Fokus sommaren 2008. Bara 33 procent upplever att de gynnas.

Denna bild förstärks av en rad undersökningar kring skatter som genomförts under åren. Människor vet helt enkelt inte om hur mycket skatt de betalar. I SAF-tidningen Näringsliv från september 1999 går att läsa följande: “63 procent av personerna från 18 till 74 år svarar helt fel på frågan om hur hög den totala skatten på en intjänad hundralapp egentligen är. De tror att skatten tar 50 procent eller mindre. Av svenskarna svarar 40 procent till och med så fel som 35 procent eller mindre. Rätt svar är 65 procent, vilket 24 procent visste. 13 procent trodde att skatten var 75 procent. Opinionsföretaget Skop hade särskilt introducerat skattefrågan med att understryka att den gällde det samlade skattetrycket av många olika skatter: inkomstskatt, egenavgifter, moms, bensinskatt och andra punktskatter samt arbetsgivarens löneskatter/sociala avgifter.” När Forskningsgruppen för Samhälls- och Informationsstudier (FSI) 2007 frågar svenskarna om vilka skatter de helst vill se sänkta nämner de matmoms, fastighetsskatt, energiskatt och bensinskatt. Gemensamt för de alla är just synligheten. I jämförelse med till exempel inkomstskatt och arbetsgivaravgift, trots att dessa står för en väsentligt större del av den totala skatten.

Rävsaxen är uppenbar. Det står ganska klart att den som vill sänka skatterna och trimma bidragen kommer missgynnas. “Den” är i det här fallet Alliansregeringen. Hemligheten ligger i att vända på steken. Synliggör skatterna. Skattebetalarna kommer på så vis vara

mer benägna att hålla nere skatterna så mycket som möjligt. Samtidigt som man skulle ställa större krav på vad ens pengar gick, eftersom alternativet att behålla dem blev mer uppenbart. Under mandatperioden förda diskussioner om besparingar på försvarsmateriel, sjuk- och arbetslöshetsförsäkringar skulle således troligen förflyta något mer odramatiskt. Detta skulle också leda till att väljarna föredrog partier med hög trovärdighet vad det gäller att förvalta Sveriges ekonomi. I dag är det allianspartierna, med betoning på moderaterna. (FSI 2007)

Som skattebetalare ska man veta vad man betalar för. Man ska få valuta för pengarna. Det är rimliga principer man har som konsument, principer som borde vara lika naturliga för en som skattebetalare. Att synliggöra skatterna handlar också om "öppenhet" och "transparens". Värdeord de flesta torde ställa upp på när det kommer till principer för den statliga förvaltningen. Något som också skulle göra det svårt för en eventuell framtida vänsterregering att vrida det hela tillbaka.

Reformförslag

- De osynliga skatterna rör framför allt de sociala avgifterna som dras från lönen. Det sker utan att den totala summan syns någonstans. Idag redovisas inkomstskatten på lönespecifikationen. Som följd finns också en kännedom om inkomstskattens storlek. Genom att alltid låta arbetsgivaravgiften redovisas på lönespecifikationen öppnar man för en ökad kännedom även kring den.
- Vi ska inte underskatta betydelsen av ord och begrepp. Namnet arbetsgivaravgift är egentligen väldigt vilseledande. Det är oklart vad avgiften avser och vilken den statliga motprestationen skulle vara. Dessutom drabbar den - namnet till trots - den enskilda löntagaren. En "extra inkomstskatt" el. dyl. skulle helt klart väcka mer av antisympati än en "arbetsgivaravgift".
- Det verkar bara gå att hitta en logisk förklaring till uppdelningen av inkomstskatt och arbetsgivaravgift. Den är ett givet exempel på den allmänna mystifieringen av skattepålagorna i högskattestaten. Låt därför arbetsgivaravgiften bli en del av inkomstskatten. Eftersom arbetsgivaravgiften beräknas på lönesumman och vältras över på den totala lönekostnaden fungerar den helt parallellt med den vanliga inkomstskatten på arbete. Det är den enskilda löntagaren som bär hela bördan. Det bör framgå tydligare. Arbetsgivarna skulle samtidigt undgå bördan av att agera skattmasar.
- Ett ytterlighetsförslag är att låta folk betala in skatten själva. Tänk att först få ut hela lönen, exklusive avdrag för arbetsgivaravgift och inkomstskatt. Sjuksköterskan i Surahammar, som i dag får ut 14 937 kr i månaden efter skatt, skulle plötsligt få ut 26 484 kr i månaden. För att sedan, tillsammans med de andra räkningarna i slutet av månaden, glatt betala in skatten själv på 11 547 kronor. Tydligheten skulle vara total.
- Det är önskvärt att även förtydliga jobbskatteavdraget. Ett sätt vore att införa krav på att jobbskatteavdraget ska skrivas ut på lönespecifikationen. Ett annat alternativ vore att betala ut jobbskatteavdraget i specifika utbetalningar. Det samma sker redan i dag med

skatteåterbäringen. Att få avdrag i särskilda utbetalningar är således inget konstigt. Skatteåterbäringen kommer en gång per år; jobbskatteavdraget skulle dock lämpligen även fortsatt komma med lönen en gång per månad.

- Ett sista exempel är särredovisning av moms, att det istället för att ligga inbakat i priset tillkommer vid betalning. Detta får dock ses som aningen opraktiskt vilket skulle riskera antisympati.

2. Möjliggör medborgerlig kapitalbildning

Resultatet i studien Förmögenhetsbildning i Sverige: egen karriär eller Bingolotto? från 2004 är slående. Räkna vi bort den högst respektive lägst avlönade tiondelen av hushållen, det vill säga toppdirektörerna och uteliggarna, så finns det inget samband mellan inkomst och förmögenhet över huvud taget. Vi tar det igen: Inget samband. Vi har det bra i Sverige. Vi är rika och levnadsstandarden är hög. Men marginalerna är små. Det är bara några procent av befolkningen som har några verkliga förmögenheter att tala om. Idag har hela 30 procent av svenskarna ingen nettoförmögenhet alls. 40 procent har max 4 000 kronor. Räkna man in värdet av bostaden har hälften av svenskarna en nettoförmögenhet på 28 000 kronor eller mindre. Sverige är ett fickpengssamhälle, där en majoritet av befolkningen arbetar och har lön, men där merparten av inkomsten direkt går åt till utgifter och amorteringar och förbluffande många därför lever ur hand i mun utan buffertar.

Resultatet: Eftersom medborgarna har mindre av ekonomisk trygghet själva, röstar de på partier som ser till att staten garanterar denna trygghet. Som följd växer mängden bidragsutbetalningar ytterligare, vilket leder till ännu mer av bidragsberoende. En negativ spiral. Istället borde man som sund politiker eftersträva motsatsen. Fostra fria individer som kan stå på egna ben. Starka medborgare som är mer oberoende och självständiga gentemot staten, ekonomiskt såväl som mentalt. Vidare skapar uteblivandet av medborgerliga förmögenheter andra problem. Det är svårare att hitta kapital som småföretagare. Krav på höga a-kassenivåer och mer av arbetsmarknadsregleringar upprätthålls. Något som även det missgynnar liberala tankegångar. Känsligheten inför nivåerna på transfereringarna blir stora, vilket försvårar minskningar.

Samtidigt handlar det om att skapa grogrund för en mer utbredd civil sektor, vilket blir en följd, givet att de sänkta skatterna i någon utsträckning är ett resultat av minskade politiska åtaganden. En sak som utmärker länder som har haft liberal inriktning på sin politik är starka familjer, föreningar, kyrkor och ett utbrett småföretagande. Dessa institutioner sköter i mångt och mycket det stat, kommun och landsting gör i Sverige, till exempel kultur, utbildning och social trygghet. Medborgerliga initiativ och aktiviteter är naturliga problemlösare. Med ett starkt civilt samhälle minskar kraven på politiska lösningar och därmed rösterna på partier som främjar dessa.

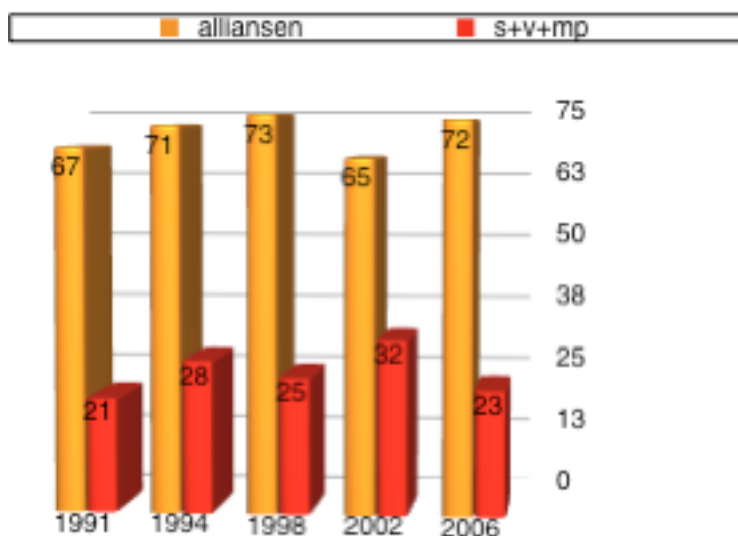
Reformförslag

Om vi bortser från det omfattande institutionaliserade ägandet i Sverige, vilket skulle vara svårt att översätta till enskilda förmögenheter, torde den stora boven i dramat vara de höga skatterna, främst på inkomst och förmögenhet. Den senare är ju redan avskaffad. Den uppenbara reformen är därför att fortsätta sänka skatten på inkomst. Dock efter att någon eller några av reformerna i punkten ovan vidtagits vill säga, annars kommer väljarna ändå inte märka att de fått sänkt skatt.

När det kommer till skattesänkningar finns den uppenbara risken att hamna i missgynnande diskussioner om "rikemanspolitik" och kritik för "negativa fördelningspolitiska effekter". Inkomstskattesänkningarna bör därför lämpligen rikta sig till låg- och medelinkomsttagare. Något som är rätt även av jobbskapande skäl i och med att människorna i och närmast utanförskap gynnas mest av minskade marginal- och tröskeeffekter.

3. Gör det roligare att vara företagare

Företagare röstar borgerligt i mycket större utsträckning än andra. Det visar en rad undersökningar. Nedan visas SVT:s vallokalsundersökningar från de senaste åren. Ett konkret exempel är tidigare vänsterorienterade Linda Skugge, som under hösten 2005 kom ut som moderat, eller "modde". Hon ägnade krönikor att tala om välfärdsstatens kollaps och bytte fot i fråga om könskvoteringar: "Göran Persson ska liksom inte få bestämma ett skit över mitt företag. Jag jobbar som ett svin här och sliter för mina barns framtids skull. Bort med era klåfingriga tassor." Kanske är det inte så konstigt ändå. Företagare som grupp vill ha bättre förutsättningar för sitt företagande. Samtidigt som de på ett rent personligt plan har ett större behov av självständighet, att uppnå någonting (need for achievement) och besitter en tanke på att de själva bestämmer sitt öde (locus of control). Något som får ses som liberala kärnvärden.

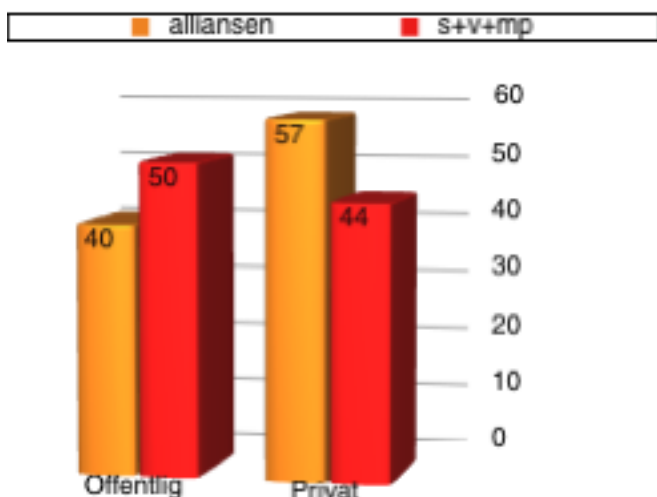
Den naturliga frågan blir då hur man ska möjliggöra fler företagare. Till saken hör att många mycket väl kan tänka sig att bli företagare, men få blir det. Enligt Nuteks Entreprenörbarometer från 2004 kan 57 procent av befolkningen, i åldern 18-70 år, tänka sig att bli företagare. Bara tio procent är det idag. Bland unga är andelen positiva dock större än hos äldre, vilket får beskrivas som en förhoppning. Den stora utmaningen handlar således om att minska gapet mellan dem som kan tänka sig att vara företagare och dem som faktiskt är det. Visst ska individens egna drivkrafter att engagera sig i entreprenöriella aktiviteter inte underskattas. Att företagande kräver mycket tid och engagemang liksom avsaknaden av en konkret affärsidé är de viktigaste skälen till att man inte vill bli företagare. Det måste dock ses som politikens uppgift att bereda vägen. Attityderna om företagsamhet som krångligt och olönsamt grundar sig på något.

Reformförslag

På den här punkten finns det egentligen hur mycket som helst att göra. Förslagen är många. Reformerna bör dock ta sin utgångspunkt i de behov och funktioner som behöver uppnås. Målet borde vara att det faller sig lika naturligt att vara företagare som löntagare. Alliansregeringen har redan gjort en hel del, till exempel avskaffat medfinansieringen till sjukförsäkringen, sänkt skatten på arbete, avskaffat förmögenhetsskatten, slopat förslaget om rätt till heltid, förlängt momsinsbetalningsperioden och sänkt arbetsgivaravgifterna. Frågar man småföretagarorganisationen Företagarna vill de dock fortfarande se mer: (25 procent) regel-förenklningar, avskaffade 3:12-regler, fortsatt sänkta arbetsgivaravgifter och inkomstskatter, sänkta krav för att få en F-skattesedel, ett trygghetssystem mer anpassat för företagare, konkurrensutsättning av AMS och förbättrad yrkesutbildning. Högst upp på listan finns önskemål om bättre balans mellan företagare och fackföreningar på arbetsmarknaden, utblivet tvång att skriva på kollektivavtal och ett avskaffande av turordningsreglerna. Sådana reformer vore visserligen önskvärda, men får dock ses som för omvälvande och svårkommunicerade för att prioriteras framför många andra reformer i denna uppsats.

4. Möjliggör egenföretagande inom välfärdssektorn

Enligt valanalyser spelar anställningssektorn roll. Privatanställda röstar borgerligt i större utsträckning än offentliganställda. (Se figur.) Värderingsmässigt är offentliganställda troligen mer benägna att rösta på partier som uppehåller en stor offentlig sektor. Samtidigt som (förenklat uttryckt) den skapandedynamik och det humankapitalfokus som är mer förekommande i enskilda företag, inte bejakas i den mer stela och förvaltningsorienterade offentliga sektorn, framför allt vad det gäller kommun och landsting. Frågan är hur man kan uppmuntra de olika alternativ som finns för att låta skattefinansierade verksamheter utföras av enskilda aktörer. Något som också skulle kunna skapa många nya egenföretagare, och då särskilt kvinnliga egenföretagare. De missgynnas idag då den kvinnotäta välfärdssektorn till stor del inte är konkurrensutsatt. Reformerna ska därför i allra högsta grad även ses jämställdhetsreformer. Mångfalden av aktörer skulle vidare uppmuntra nyskapande och kvalitet, vilket enligt erfarenhet leder till högre effektivitet och kundnöjdhet.

SVT:s vallokalsundersökning 2006

Reformförslag

- Inför ett valfrihetssystem med kundval inom äldre- och handikappomsorg. Företagandet skulle på så vis kunna utvecklas friare än genom traditionell upphandling. Reformen skulle vidare kunna utsträckas till flera andra områden som omställning för arbetslösa, rehabilitering, flyktingmottagande med mera.
- Inför en lag om fri etableringsrätt för vårdgivare, särskilt inom primärvården. Till skillnad från äldre- och handikappomsorg blir det obligatoriskt att införa kundval. Vårdvalssystemen i landstingen i till exempel Stockholm och Halland är steg på rätt väg. För det stora genomslaget krävs dock generella reformer som slår nationellt.
- Ge möjligheter till effektivare upphandlingsförfaranden genom att i lag tillåta de nya upphandlingsmodellerna "konkurrenspräglad dialog", "dynamiska inköpsförfaranden" och "elektroniska auktioner".
- Skapa ett ordentligt regelverk för avknoppningar av offentligt drivna verksamheter i kundvalssystem, så att dessa knopps av till marknadsvärde (fysiska tillgångar och goodwill inräknat). Men ge sam tidigt möjlighet för personalen som köper verksamheten kan betala i omgångar. På det sättet skapas möjligheter både för att avknoppningen sker på konkurrensneutrala villkor och att personalen kan överta verksamheten.
- På kommunal nivå bör så kallad utmaningsrätt införas. Utmaningsrätt innebär att kommunen bjuder in enskilda aktörer att utmana kommunala eller landstingsdrivna verksamheter. En stor fördel med utmaningsrätt är att kommunens "logik" för konkurrensutsättning – som ofta består i att konkurrensutsätta lätt identifierade tjänster – kompletteras med näringslivets "logik". Ett exempel en kombination av controller-funktion och utförande av städning i kommunala verksamheter.
- Inrätta ett expertorgan som kan hjälpa kommuner och landsting med att utforma och följa

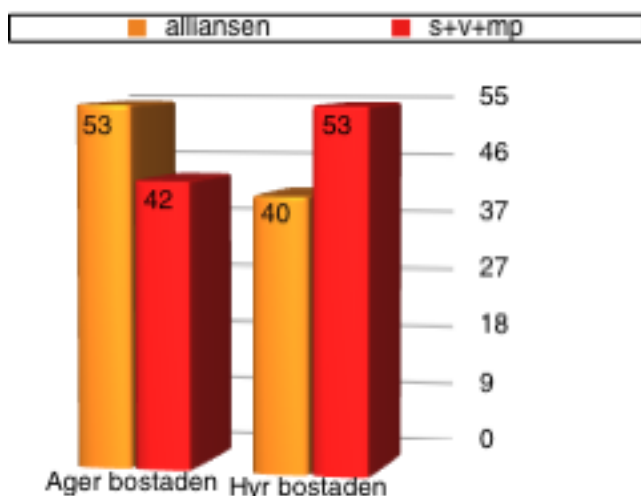
upp upphandlingar, ersättningssystem och liknande i syfte att höja effektiviteten hos beställarna och på så vis underlätta för mer av verksamheten hos enskilda aktörer.

- Utsätt apoteksmarknaden för konkurrens. Det förslag till omreglering som apoteksmarknadsutredningen föreslagit är på sikt otillräckligt. För att det stora flertalet apotekare ska bli sina egna måste de på sikt få priskonkurrera även när det gäller de receptbelagda läkemedlen.
- Inför ett avdrag för privata välfärdsförsäkringar, likt det som redan idag finns för privat pensionsförsäkringar. Något som skulle göra det vanligare med egna sjukförsäkringar och på så vis frammana ett större utbud, och ökad valfrihet och gynnsam konkurrens med det.

5. Skapa grogrund för privat bostadsägande

Ägande är en central faktor när det kommer till hur människor tänker kring politik. Människor boendes i bostadsrätt och villa röstar borgerligt i större utsträckning än de som bor i hyresrätt. (Se figur från SCB:s valanalys 2006 här intill.) Den sociala situationen och yrkestillhörigheten spelar så klart roll. Men själva ägandet spelar också roll, rent mentalt. Den individualistiska utsikten är alltid bättre från en bostad man äger. Till exempel innebär det att man kan belåna din bostad och att man själv fritt kan hyra ut den. Det innebär också att man fostrar eget ansvarstagande, när man i större utsträckning tar hand om sin bostad och dess eventuella samfällighet.

"Du får ursäkta att jag pratar känslor, men det här handlar inte om pengar. Det är känslan av att äga någonting och att få bestämma själv. Om vi också fick göra det skulle precis allting vara annorlunda." säger Paolo Marogona apropå att han och resten av hans grannar inte fick ombilda sina lägenheter, anledningen: maktskifte i Stockholms stadshus 2002. (Neo nr 1 2006).

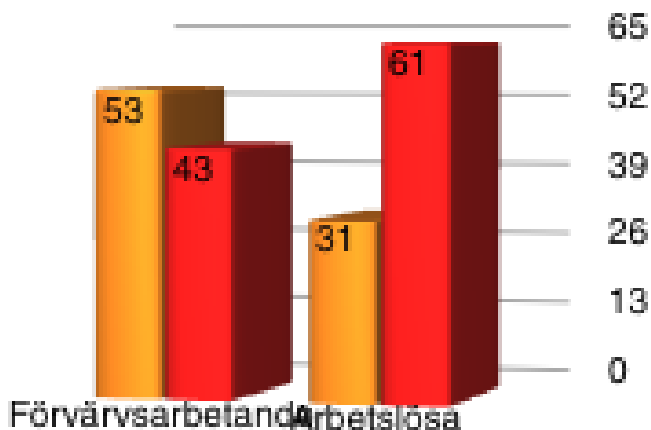
SVT:s vallokalsundersökning 2006

Reformförslag

- Reformen som möjliggör att fler får äga sin bostad är välkomna. Ombildningar bör därför uppmuntras, framför allt i hyresrättsfrekventa förorter och glesbygdskommuner, snarare än Stockholms innerstad. Att ombildning ska kunna ske om så bara hälften av hyresgästerna så önskar, är en grundförutsättning för att regelverket verkligen ska ta fasta på de boendes intressen och synpunkter. Erfarenheterna från ombildning av bostäder var under en period mycket positiv i Storbritannien. Tories gjorde viktiga inbrytningar på detta sätt under 1980-talet.
- Ägarlägenheter bör också införas, som ett komplement till befintliga former. En upplåtelseform där man inom en huskropp äger sin lägenhet som en fristående fastighet. Huskroppen förvaltas av en ägarbostadsförening där varje ägare av ägarbostad finns representerad. Något som också skulle stärka den enskildes inflytande över sitt boende.
- Man kan också minska de ekonomiska incitament för kommuner att ha bostadsbolagen i kommunal regi. Ett exempel är förändrad hyresreglering där lägesfaktorn får större betydelse.
- Inom ett system med stöd till hyresboende, finns det kanske anledning att med särskilda åtgärder också underlätta för hushåll med lägre inkomster att äga sin bostad.

6. Ännu mer arbetslinje

Sist men inte minst röstar förvärvsarbetande borgerligt i större utsträckning än arbetslösa, något av en regel i svensk politik. (Se figur från SVT:s vallokalsundersökning 2006 här intill.) Är man beroende av bidrag är man troligen mer benägen att upprätthålla omfattande bidragssystem än om man kan stå på egna ben, och då dessutom tvingas betala skatt. Detta torde vidare spegla allianspartiernas brist på sympati hos väljare födda utanför Europa, en grupp som tyvärr befinner sig i utanförskap i större utsträckning än väljare födda i Sverige och Norden. Enligt SVT:s vallokalsundersökning 2006 röstade 75 procent på s+v+mp, 24 procent på allianspartierna.

Reformförslag

Här har alliansregeringen gjort en hel del. Varför inte fortsätta på den inslagna vägen? Fortsätt sänk inkomstkatten, sänk arbetsgivaravgifterna, förbättra företagsklimatet, arbetsförmedlingen och yrkesutbildningarna. Att minska på utanförskapet och istället skapa en bred grupp medborgare som ser staten och politiken som något av en börda snarare än en trygghet kopplat till sin försörjning är uppenbarligen fundamentalt för att skapa mer av frihetliga värderingar.

AVSLUTNING

Att man som partipolitiskt engagerad tänker och tycker kring hur ens värderingar ska vinna fler väljare hör som sagt inte till ovanligheterna. I denna uppsats har dock resonemanget förts mer genuint utifrån väljarnas perspektiv. Vilka reformer passar för att skapa en ordning där människan kan vara och ses som problemlösande och ansvarstagande, mer omfattande politiska lösningar som något sekundärt? Hur kan allt fler komma att bejaka de värdeskapande delarna av samhället och vara medvetna om hur mycket skatt de betalar?

Gradvis har socialdemokratin kommit att påverka samhället med sina värderingar. Deras uppfattningar och idéer har präglat det svenska samhället och politiska debatter. Till grund för varje bostadskvarter, vårdavdelning och hockeyträning ligger inte sällan socialdemokratiska idéer och beslut. Det beror på samhällets konstruktion och de referensramar den skapar.

Fortfarande kvarstår i hög grad de gamla systemen och de gamla värderingarna på många områden, från bostäder till välfärd. Där finns mycket att göra. Men de senaste decennierna har utvecklingen framför allt gått i en annan riktning. Efter vågen av socialisering cirka 1960-1985 vände utvecklingen. Allt mer började handla om öppenhet, färre regleringar, konkurrens, lägre marginalskatter och färre politiska åtaganden. Detta har påverkat medborgarnas värderingar i motsatt riktning. Något som i nästa steg kommer skapa krav på och underlätta framtida frihetliga reformer. Tankegångarna presenterade i denna rapport bör därför rimligen vara av centralt betydelse i urvalet av möjliga reformer för nästa mandatperiod.

KÄLLOR

Tryckta källor

(2007) Ungdomsbarometern 07/08, Cosmos Communication AB.

(2007) Inställningen till olika skatter, Forskningsgruppen för Samhälls- och Informationsstudier.

(2007) Så påverkar vi, Företagarna.

Gidehag, Robert & Olsson, Helena (2004) Förmögenhetsbildning i Sverige: egen karriär eller Bingolotto?, Handelns utredningsinstitut.

Holmberg, Sören & Oscarsson, Henrik (2008) Alliansseger, Statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet i samarbete med Statistiska centralbyrån.

Kling, Dick (2007) Radhusproletärer och ombudskapitalister, Timbro.

Ritter, Anna (2008) "Jämna plågor", Fokus 08.06.27-08.08.15.

Shane, Skott; Locke, Edwin A & Collins, Christopher J. (2003) Entrepreneurial Motivation, Human Resource Management Review, nummer 13.

Skugge, Linda (2005) "Moderat för att överleva", Expressen, 8 augusti.

Söderqvist, Jan (2006) "En ny borgerlighet kliver fram", Magasinet Neo, nummer 1.

Webbsidor

Ekonomifakta, "Räkna ut din skatt", <ekonomifakta.se>

Regeringen <<http://www.regeringen.se>>

VALU - SVT:s vallokalsundersökning <svt.se/valet06>

(Alla webbsidor fanns tillgängliga den 28 september 2008.)

